

Vergaderjaar 2016–2017

21 501-08

Milieuraad

Nr. 691

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 9 juni 2017

De vaste commissie voor Europese Zaken heeft een aantal vragen en opmerkingen voorgelegd aan de Staatssecretaris van Economische Zaken over de brief van 1 juni 2017 over de geannoteerde agenda informele Ministersbijeenkomst Cohesiebeleid (Kamerstuk 21 501-08, nr. 679).

De vragen en opmerkingen zijn op 6 juni 2017 aan de Staatssecretaris van Economische Zaken voorgelegd. Bij brief van 7 juni 2017 zijn de vragen beantwoord.

De fungerend voorzitter van de commissie,
Azmani

De adjunct-griffier van de commissie,
Middelkoop

Vragen en opmerkingen vanuit de fracties en reactie van de Staatssecretaris.

De leden van de PVV-fractie merken op dat Oostenrijk recent het idee heeft geopperd om lidstaten die weigeren te voldoen aan het hun toegewezen «vluchtelingenquotum» te straffen door de nettobetalers minder te laten bijdragen aan het EU-budget. De aan het woord zijnde leden vragen of dit een voorstel is wat ook daadwerkelijk geopperd is in EU-verband? Wat is het standpunt van de Nederlandse regering over dit voorstel?

De Duitse regering broedt op een aantal voorstellen om de EU te hervormen na Brexit. Eén van deze voorstellen zou zijn dat de Europese Commissie de uitkering van Cohesiefondsen en mogelijk ook structuurfondsen afhankelijk maakt van naleving van mensenrechten. Wat is het Nederlandse standpunt over dit idee?

Nederland zet zich, net als Oostenrijk en Duitsland, in voor een effectievere en meer gefocuste besteding van EU-middelen, waaronder de structuurfondsen. Daarom streeft Nederland er naar ervoor te zorgen dat de besteding van EU-middelen en het bereiken van EU-doelstellingen beter aan elkaar gekoppeld worden en elkaar versterken. Dit kan bijvoorbeeld worden gedaan door de inzet van Cohesiemiddelen beter te koppelen aan het Europees Semester en de landenspecifieke aanbevelingen. Andere vormen die de koppeling tussen EU-doelen en besteding van Cohesiemiddelen kunnen versterken zal het kabinet ook onderzoeken, bijvoorbeeld een link met beleidsdoelstellingen op migratiegebied, zoals door Oostenrijk en ook Duitsland geopperd, of de door Duitsland geopperde koppeling met het naleven van fundamentele beginselen van de rechtsstaat. Hier is nog tijd voor: de onderhandelingen voor het volgende Meerjarig Financieel Kader, waar bovenstaande onderdeel van zal zijn, beginnen naar verwachting medio 2018.

De leden van de PVV-fractie hebben tot slot nog een aantal vragen over de geannoteerde agenda «dichter bij de EU-burgers brengen van het Cohesiebeleid.» Ziet de Nederlandse regering het cohesiebeleid als een manier om de EU dichterbij de burger te brengen? Op welke manier brengt het cohesiebeleid in Nederland de EU dichterbij de burger? En hoe kijken de Nederlandse burgers hier tegen aan?

In Nederland wordt het Cohesiebeleid, en de resultaten hiervan, onder meer onder de aandacht gebracht door het publiceren van jaarverslagen van de verschillende programma's, *social media* en informatie op de websites van de verschillende programma's. Voor de programma's gezamenlijk is de informatie gebundeld op www.europaomdehoek.nl, waarop structuurfondsprojecten in Nederland aan het brede publiek worden gepresenteerd. Deze website vormt ook de basis voor de «Europa om de hoek Kijkdagen». Dit zijn open dagen waarop projecten hun deuren openen voor het publiek. Op 12 en 13 mei jl. heeft de zevende editie van de «Europa om de hoek Kijkdagen» plaatsgevonden. Iedereen die geïnteresseerd is, kon een project «om de hoek» bezoeken en zien waaraan de middelen van EU, Rijk, decentrale overheden en private partijen, dat via deze structuurfondsprogramma's is ingezet, wordt besteed.

Het kabinet is van mening dat dergelijke activiteiten de EU dichterbij de burger kan brengen. Het is voor Nederland echter niet de enige manier om de EU dichterbij de burger te brengen. Bijvoorbeeld omdat het Cohesiebeleid een relatief beperkt aandeel beslaat van de ontvangsten van Nederland uit de EU-begroting. Zo is bijvoorbeeld het aandeel vanuit het Europees Kaderprogramma voor onderzoek en innovatie hoger. Maar

ook omdat dit een te beperkt beeld van de EU zou geven omdat het gebieden waarop de effecten van Europese samenwerking op de maatschappij groot zijn – zoals de interne markt – dan buiten beschouwing laat.

De leden van de SP-fractie vragen of de regering haar oordeel kan geven over de besteding en effectiviteit van de Cohesiefondsen van de lidstaat Polen, veruit de grootste netto-ontvanger van de Cohesiegelden.

Voor de besteding van de verschillende Cohesiefondsen kan uit een limitatief aantal thema's gekozen worden die vastgelegd zijn in Europese regelgeving. Door deze inperking kan sturing gegeven worden aan een effectievere besteding van Europese middelen dan zonder een dergelijke afbakening het geval zou zijn. In de programmaperiode 2014–2020 besteedt Polen de Cohesiemiddelen aan de volgende thema's (planning):

Network infrastructures in Transport and Energy	€ 23.868.124.755
Competitiveness of SMEs	€ 6.603.003.934
Low-Carbon Economy	€ 9.551.921.818
Environment Protection & Resources Efficiency	€ 5.520.839.986
Research & Innovation	€ 8.351.428.665
Social Inclusion	€ 5.770.076.501
Sustainable & Quality Employment	€ 5.450.532.063
Educational & Vocational Training	€ 4.734.459.750
Information & Communication Technologies	€ 3.136.717.189
Climate Change Adaption & Risk prevention	€ 1.071.974.218
Efficient Public Administration	€ 172.303.025

Omdat de huidige programmaperiode nog volop loopt en nog geen tussenevaluaties hebben plaatsgevonden zijn op dit moment nog niet de gegevens voorhanden om te beoordelen hoe effectief de realisatie is.

Kan de regering aangeven welke administratieve kosten de Nederlandse overheid (landelijk en lagere overheden) maakt in het proces van subsidieaanvragen, uitgiftes en controles in het kader van het Cohesiebeleid, zo verzoeken de leden van de SP-fractie. Is bekend welke kosten Nederlandse bedrijven in dit proces maken? Als deze kosten niet bekend zijn, is de regering bereid deze te onderzoeken op zowel het overheidsniveau als bij het bedrijfsleven? Zo ja, wanneer kan het onderzoek gereed zijn? Zo nee, waarom niet?

De voor Nederland relevante Cohesiefondsen zijn het Europees fonds voor regionale ontwikkeling (EFRO) en het Europees Sociaal Fonds (ESF). Vanwege de verschillen in doelstelling worden deze ook verschillend uitgevoerd. Daarbij is de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van EFRO op regionaal niveau belegd en worden de kosten voor de Certificeringsautoriteit en Auditautoriteit, met voor 2016 een omvang van respectievelijk € 0,95 mln. en € 2,3 mln., vanuit de EZ begroting gedekt. Door de decentrale verantwoordelijkheid van EFRO heeft het kabinet geen zicht op de kosten die door de decentrale overheden en het bedrijfsleven worden gemaakt. Ook voor het Europees Sociaal Fonds heeft het kabinet geen zicht op de kosten die begunstigden maken bij de tenuitvoerlegging van dat fonds. In 2017 zal de Europese Rekenkamer een onderzoek starten

naar de kosten van de implementatie van de ESI-fondsen. Mede om deze reden zal de regering hier zelf geen onderzoek naar doen.

De leden van de SP-fractie constateren met instemming dat het kabinet van mening is dat een groter effect op het bereiken van de Cohesiedoelstellingen bereikt kan worden door een groter deel van de middelen te bestemmen voor minder ontwikkelde lidstaten, zoals verwoord in het verslag van het vorige SO Cohesiebeleid. De leden van de SP-fractie vragen wat dit concreet betekent: gaat de regering er bijvoorbeeld voor pleiten dat rijkere landen afzien van het gebruik van deze fondsen? Geldt de opmerking van de regering voor alle fondsen? Betekent dit eveneens dat de uitgaven aan het Cohesiebeleid omlaag kunnen? Waarom wel/niet?

De opmerking in het verslag van het vorige SO Cohesiebeleid waar de SP-fractie op doelt heeft uitsluitend betrekking op de fondsen die vallen onder het Cohesiebeleid (het Cohesiefonds, het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling, het Europees Sociaal Fonds en het Youth Employment Initiative). De onderhandelingen over de uitgaven aan het Cohesiebeleid zullen plaatsvinden in de bredere context van het Meerjarig Financieel Kader. Het kabinet is daarbij van mening dat inhoudelijke hervormingen van het Cohesiebeleid en bezuinigingen op de Cohesiefondsen hand in hand gaan, waarbij het aandeel van ontwikkelde lidstaten zowel in absolute als relatieve termen omlaag kan. Zie hiervoor ook de brief van de Minister van Buitenlandse Zaken en Minister van Financiën waarin hierop wordt ingegaan.

Kan de regering aangeven wat de aangegane verplichtingen van het Verenigd Koninkrijk, en de geplande ontvangsten binnen het huidige Meerjarig Financieel Kader zijn wat betreft het Cohesiebeleid? De regering een update geven van de onderhandelingen over de afkoopsom van het Verenigd Koninkrijk in het kader van de Brexit, en daarbij in het bijzonder ingaan op de gevolgen voor het Cohesiebeleid? De leden van de SP-fractie merken daarbij op dat de regering heeft aangegeven dat een kleinere EU ook betekent dat er een kleinere EU-begroting zou moeten zijn.

Het Verenigd Koninkrijk ontvangt in de programmaperiode 2014–2020 maximaal € 19.655.947.631 aan Cohesiemiddelen. Het kabinet verwijst voor de Nederlandse inzet naar het verslag naar aanleiding van het schriftelijk overleg Raad Algemene Zaken en Buitenlandse Zaken, vastgelegd op 22 mei 2017 (Kamerstukken 21 501-02 en 23 987, nr. 1749), waarin is aangegeven dat het kabinet van mening is dat het Verenigd Koninkrijk gehouden is aan alle verplichtingen die de EU is aangegaan naar aanleiding van het MFK-akkoord en de bijbehorende MFK-verordening uit 2013 voor de periode 2014–2020. De onderhandelingen met het Verenigd Koninkrijk zijn nog niet begonnen; over de voortgang wordt de Tweede Kamer via de gebruikelijke kanalen, zoals via Geannoteerde Agenda's, geïnformeerd. Voor wat betreft de meerjarige gevolgen van de Brexit voor de EU-begroting, zowel in dit MFK als het volgende MFK, verwijst het kabinet naar de brief van de Minister van Buitenlandse Zaken en Minister van Financiën waarin hier uitgebreid op wordt ingegaan.

De Staatssecretaris van Economische Zaken,
M.H.P. van Dam